

.....

TOKOVI

.....

Mihailo Ilić

NEPRIJATELJI DRŽAVE

Od nekog vremena vrlo mnogo i vrlo često se govori kod nas o protivdržavnom radu i protivdržavnim težnjama izvesnih društvenih redova. Te optužbe naročito, ako ne i isključivo, dolaze od strane ljudi koji već dve godine upravljaju našom zemljom i po tome sudeći moglo bi se zaključiti, da su njima interesi države za srce prirasli. Međutim stvar stoji sasvim obrnuto i ako ima protivdržavnih elemenata u našem društvu, njih pre svega treba tražiti među monarhističkim političarima, koji udruženi ili razdruženi vode stalno politiku protiv naroda, pa dakle i protiv države. Njihovi poslednji postupci najbolje pokazuju na kojoj se strani nalaze pravi neprijatelji države.

Naša komunistička stranka, koja je u štampi i na zborovima znala samo za čist revolucionarni govor, donela je odluku ne samo da učestvuje na opštinskim izborima nego i da prima opštinske uprave tamo gde bude dobila većinu. Ljudi koji su govorili o rušenju današnjeg društva, spremali su se da u njemu rade i stvaraju u koliko je to moguće. I u trenutku kad komunisti takve odluke donose i u život privode, šta ministar unutrašnjih dela smatra za najpametnije da radi? Da, kao što je poznato, upotrebi silu i protivno zakonu i zakonskim propisima spreči komuniste da uđu u beogradsku opštinu. Zalud su komunistički odbornici ispunili sve nužne formalnosti predviđene zakonom, ministar monarhije ih tera sa terena legalnosti, na kome su neosporno komunisti stajali, na teren revolucije. Na taj način mi smo došli do čudne situacije, da revolucionari poštuju zakone i po njima se upravljaju, dok ih ministri gaze i vređaju. A zakoni su osnov svake države, i biti protiv njih znači biti protiv države koja na njima počiva. To neprijateljstvo prema državi je u toliko veće i kažnjivije, u koliko je onaj koji ga vrši pozvaniji da suprotno radi i postupa. Lako je zamisliti koliko se u narodu ubija vera u moć i solidnost države, kad njeni ministri gaze njene zakone. I baš polazeći sa njihovog gledišta ovakav rad ovih ministara prikazuje ih kao neprijatelje države. Jer ako su komunisti zaista protivnarodni elementi, onda ministri svojim ovakvim naopakim radom

moгу ove elemente samo stvarati i jačati. I najzad, ko bi u buduće s pravom mogao tražiti od običnih građana da poštuju zakone koje ministri gaze. Pod maskom borbe protiv antidržavnih elemenata kod nas se podrivaju sami temelji države, ubijaju poslednji ostaci vere u nekakav pravni poredak i sistematski seje anarhija kad se tobož sprovodi red.

U istu vrstu postupaka dolazi i vladino traženje ovlašćenja od Narodnog Pretstavništva, da bez njega donosi uredbe koje bi imale silu zakona i zvale se zakonske uredbe. Od nas je daleko i pomisao da branimo ovo jedno pretstavništvo i njegova prava, koje nikad nikog nije predstavljalo. To u toliko manje što nas ni malo ne bi iznenadilo da ono ovo ovlašćenje da i na jedan skup od osamnaest ljudi prenese pravo, da bez znanja narodnog propisuje narodu zakone. Ali ipak kad se zakonski projekt podnosi skupštini, ima se bar prilika za kritiku, može se bar obavestiti svet kakve namere vlada ima i kakvim se pobudama u radu rukovodi. Međutim, ako vlada dobije ovlašćenje ništa od svega toga. Niti je moguća kritika, niti je čovek u stanju obavestiti svet šta vlada sprema i namerava. Pred onim što ona reši i propiše, cela zemlja i ceo narod imaju se samo pokloniti.

Uzmimo jedan primer. Izbori za Ustav. Skupštinu se približuju. Pitanje monarhije će morati doći na dnevni red. Sve se mora upotrebiti da se ona spase od naroda i monarhistički političari, čija je sudbina vezana za sudbinu monarhije, te mere već preduzimaju, oni traže od skupštine ovlašćenje da donose uredbe i regulisavaju sva pitanja kako oni znaju. Naravno, pre svega, treba obezbediti “red i rad” u državi. I tek se pojavi uredba o redu, po kojoj republikanci ne smeju držati zborove i predavanja, jer to remeti mir monarhije. Kako bi sve to lepo išlo! Na jedan čisto “legalan” način oslobodi se čovek svojih protivnika, pa onda uživa u miru. Zaista krasan izum! I to izum ljudi, koji su razjapili vilice vičući protiv diktature radničke klase, a misle da ovaj narod treba da podnosi njihovu diktaturu.

Tobož u odbrani zakona, političari monarhije najciničnije gaze i vređaju zakone. U odbrani od radničke diktature, oni bi hteli da obezbede diktaturu svojih klika. Oni mesto da grade ovu državu, sve je više razgrađuju, mesto da je podižu, oni je sve više ruše i podrivaju. I to sve pod maskom branjenja državnog autoriteta od protivdržavnih elemenata. Ali im maska više neće pomoći. U njima narod već počinje da vidi prave neprijatelje države i svest o tome pomoći će mu, da ih se oslobodi za uvek.¹

---

1 “Republika” br. 175 od 25. septembra 1920.